

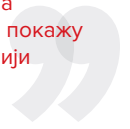
Насаловна страна
Приказ способности „Слобода 2019”
Фото: Димитрије Остојић

| 4 |

У фокусу ЗА СИГУРНО НЕБО

Наши људи су пресрећни, обучавају се и ја очекујем да у наредних месец или два, они могу и на крстарећим ракетама и на малим беспилотним летелицама, које су веома опасне за противавионске системе, да покажу своје убитачно дејство на вежби у Србији

Магазин Министарства одбране и Војске Србије „Одбрана” наставља традицију „Ратника”, првог војног листа у Србији, који је изашао 24. јануара 1879.

Издавач

Медија центар „ОДБРАНА”
Београд, Браће Југовића 19
medijacentar@mod.gov.rs

Директор

Стевица С. Карапанџин, пуковник

Главни и одговорни уредник

Драгана Марковић

Извршни уредник

Мира Шведић

Уредник

Душан Глишић

Новинари

Владимир Вјештић, Мартина Новак

Сарадници у броју

Биљана Миљић, др Зоран Миладиновић,
Никола Дражовић, мајор Милан Гујаница,
др Раденко Мутавчић, мр Снежана Ђокић

Дизајнер

Оливера Синадиновић

Фотографи

Горан Станковић (уредник), Даримир Банда,
Јово Мамула, Душка Стефановић

Језички редактори

мр Наташа Николић, Слађана Мирчевски

Коректор

Слађана Грба

Секретар редакције

Татјана Шућин

Телефони

Директор 3241-258; 23-809
Главни и одговорни уредник 3349-489;
Секретар редакције 3201-809; 23-079
Графичка припрема 3240-019; 23-583
Маркетинг 3201-728; 23-728; 3349-536
Продаја 3201-810; 3241-254; 23-810
Телефакс 3241-258

Адреса

11000 Београд, Браће Југовића 19
odbrana@mod.gov.rs, redakcija@odbrana.mod.gov.rs
www.odbrana.mod.gov.rs

Жиро-рачун

840-312849-56 МЦ „Одбрана”

Претплата

Анжелика Стојанов
pretplata@odbrana.mod.gov.rs
Претплата 3241-009; 3201-995; 23-995
За припаднике МО и Војске Србије преко РС
месечно 80 динара. За претплатнике преко
Банка Поштанска штедионица
месечно 90 динара.

Штампа „ПОЛИТИКА” АД, Београд
ISSN 1452-2160, COBISS.SR-ID 125540364

Магазин излази месечно

У фокусу

8 | Приказ способности Војске Србије „Слобода 2019”
Снажна и модерна Војска

Стајна тачка

14 | Копнена војска Србије
Снага на Земљи

Систем

22 | Пуковник др Миливоје Пајовић,
начелник Центра за мировне операције
На путу за мир

26 | Дан војних падобранаца
Чисто небо и меко приземљење

29 | „Air Solution 2019”
Шести пут заједно

33 | Обука извиђача КоВ у посебним
условима
Кад је природа мајка

36 | Намибијка др Јакобина Капвеја,
бивши кадет Медицинског факултета
ВМА
Живи своје снове

38 | Делегација Управе за односе са
јавношћу у посети Министарству
одбране Уједињеног Краљевства
Размена искустава

40 | Прва искуства пилота хеликоптера
Х-145М
Змајевци са новим крилима

Специјални прилог

43 | Београдска операција

Глобално

54 | председавајући Војног комитета ЕУ
генерал Клаудијо Грацијано
Заједнички глас за мир

58 | Међународни сајам „Arms and security
2019” у Кијеву
Војна техника у центру пажње

62 | Армија Северне Македоније
Изазови евроатлантизма

66 | Поводом књиге Игора Николајевича
Панарина
Хибридно ратовање које
живимо

Култура

68 | 64. Међународни сајам књига
у Београду
Књигом против заборавља

72 | „Радост Европе”
Игра у такту војног оркестра

Спорт

73 | 7. СИСМ светске војне игре
Три медаље за Србију

Правник вам одговара

77 | Радноправни статус
професионалних војних лица
– родитеља малолетне деце

Огласи

79 | Сервисне информације,
конкурси

„Одбрана” је члан Европског удружења војних новинара

Пишу за
„Одбрану”

Владе Радловић
војно-политички
аналитичар

Др Александар
Животић, професор
Филозофског
факултета
у Београду

Др Миле Бјелајац
Институт за новију
историју Србије

Проф. др Елизабета
Ристановић
Војномедицинска
академија

Дође ми да их све загрлим

Дарко Николић

Госћ уводничар новембарској броја „Одбране” је Дарко Николић, новинар „Блица”. Његова објава на Фејсдуку о сусрећу на Сајму књига са „Појисом војних и цивилних јубиљаа Краљевине Србије у људству у Првом светском рату – архивска грађа Војног архива” привукла је изузетну пажњу.

Ово пред вама је најневероватнији утисак са Сајма књига. Најузвишенији, а најпотреснији. На штанду Медија центра „Одбрана” (заправо, то је издавачка кућа, а штанд је Министарства одбране и Војске Србије), има од свега по мало, али када сам одлазио, спазио сам да на полици стоји нешто браон, налик ДВД-у. Нисам баш успео да прочитам цео наслов, имао је пет редова, ситна су слова, а и удаљен сам био око четири, пет метара, па сам само видео у средини тог петоредног наслова „КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ” и, вратим се, питам љубазну госпођу о чему се ради и...

Ево, прошао је дан откако сам тамо био. Пролази и ноћ овог другог дана, а ја и даље гледам у садржај тог ДВД-а. Нема ту филмова, нема звука, нема модерних ефеката. Има „само” вишегодишњи рад бивших и садашњих радника и сарадника, врхунских стручњака – Војног архива. А рад је био прикупљање свих података које је наша војска сачувала о палима у Великом рату. Али, нису то само неки наши папири, па скенирани. Не! Наши су углавном уништени, или од непријатеља покрадени. То је читано са грчких докумената, из бугарских извештаја, са немачког, француског, руског... То је записивано, то је преписивано, то је разоткривано попут хијероглифа (замислите неки од чувених лекарских потписа, е па написан још брже, усред ратних дешавања – е, пробајте то да дешифрирујете). То шта су ти људи урадили и ставили у један огроман документ је фасцинантно...

Нашао сам 7.663 Николића. Седам ‘иљада. И шездесет три. Да стоје један поред другог сад, а да сваком приђем, загрлим га као род, пољубим .., ма само једном, да не дужимо на три пута, па да се одмакнем, требало би ми десет сати и 38 минута, само за то. Не да им запамтим имена, не би стигли ни да ми се представе, само да их загрлим. А таман да заплачем што их никада нисам срео, а дали су животе да бих ја сада могао ово да пишем... Онда наиђем на документ куцан црвеном бојом на старој писаћој машини. Лично га је куцао Арчибалд Рајс. У њему, на француском, поред осталог пише и о Цаци, ћерки попа Трајка Поповића, коју су Бугари убацили у кућу, па је живу запалили. А одмах ту у близини документ о 50, еј пе-

десет, логора у Немачкој са 39.245 српских заробљеника. Не у Другом светском рату, за те логоре још и знамо, већ у Првом! А онда фотографија, крај документа који се зове „Списак од 300 заробљеничких логора у Аустроугарској са 104.187 српских заробљеника”. Три стотине. Не заробљеника. Не чувара. Три стотине логора са Србима само у једној земљи.

И, ту сам већ склањао сузе и левом и десном шаком. Сетим се другара који су прошле године плакали у Салцбургу због Лиге шампиона, не знајући, ни они тада, као ни ја до сада, да постоји документ у коме пише: Грег у Салцбургу, 2.920 заробљених Срба. Ма људи, ништа не знамо колико би морало да се зна. Цео дан смо се, са правом и са тугом, сећали Шумарица, треба се сетити да нам је скоро исто толико младости остало у Бизерти. „И где је, уопште, та Бизерта?” И шта је са оних 43.506 пописаних гробова српских заробљеника по Аустрији? И шта ми, уопште, знамо о томе где смо све и после којих мука падали и ницали, умирали и васкрсавали? А могли бисмо да знамо.

Није скупо. Мислим, 180 динара. То вам дође 1,53 евра. Или 12 цигарета по просечној цени паклице у Србији. Толико кошта рад највећег тима најбољих стручњака да се напише оно што се плански није пописивало од Другог светског рата. Оно што је преостало када су окупатори и у Великом и у том Другом рату однели десетине вагона документације (и никада је нису вратили). Оно што је преостало од спаљених папира. Од сакриване у земљу, па временским приликама уништаване документације. Од бомбардоване архиве. Колико пута бомбардоване...

Толико кошта највећи подухват на овогодишњем Сајму књига. Не знам колико има страна, само о презименима која почињу на слово „Ј” је документ од 676 страница. Пише на једној од тих страница „Рада Јездић. Умро од последица гладовања (Inanition) у болници Сливен Чаирли у граду Сливен. Родом из села Грац, околина Приштине. Стар: 13 година”. И тако њих 35 на једној страни. И тако 676 страница. И то вам је једно слово. А имамо их 30.

Слова је остало толико после реформе, а колико је остало људи?

Гледам сад опет тај скромни, браон омот. Гледам себе и више се не питам „Шта радим ја то са собом?”, нити „Хоће ли нам икад бити боље”. Не, овако сузних очију се само сетим речи патријарха Павла: „Да би нам било боље – морамо ми да будемо бољи.”